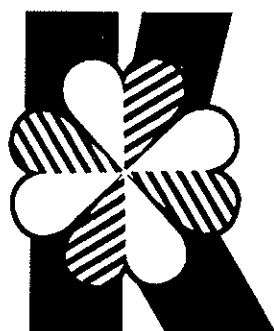

Eesti Keskerakonna valimisplatvormi sõlmküsimused

**RIIGIKOGU VALIMISED
5. MÄRTS 1995.a.**

**KINNITATUD EESTI KESKERAKONNA
VALIMISKONVERENTSIL
7. JAANUARIL 1995.a.**

Trükikoja vigade parandus:

6. Tuleb **rahvusvahelisi organisatsioone kaasates moodustada** relvastatud üksus üle piiride ulatava kuritegevuse (narkoäri, prostitutsioon, illegaalne tuumakütuse-, relva- ja alkoholiäri) vastu võitlemiseks Eesti territooriumil.
31. Kohustada konkurentsiametit jälgima, et privatiseerimise või ettevõtete edasimüümine ei tooks kaasa turu kitsendamist või ettevõtete sulgemist kodu- ja välismaiste konkurentide poolt.

EESTI KESKERAKONNA VALIMISPLATVORMI SÕLMKÜSIMUSED

Keskerakonna valimisplatvorm lähtub lootusest, et Keskerakond on valimiste järel üks neist, kellele usaldatakse riigi valitsemise vastutus. Seetõttu kuulub alljärgnev ühtlasi Keskerakonna valitsusprogrammi. Iga tees, nõue või seisukoht on ühtlasi täitmiskohtustus. Keskerakond teostab selle, mille vajaduses ja õigsuses oleme kindlad.

Riigivõim, erakonnad, välispoliitika

1. Eesti rahval on õigus, kui ta seda soovib, valida **president** otse. Keskerakond toetab referendumi läbiviimist selgitamaks välja rahva tahe presidendi valimisviisi ja volituste suhtes.
2. **Kohus** peab saama reaalseks kolmandaks võimuks. Kohtud peavad olema ka rahaliselt sõltumatud. Kohtuniku kandidaadi määrab Riigikohus, mitte justiitsminister. Kohtul olgu õigus operatiivselt langetada otsuseid. Kergemad süüasjad lahendagu politseiprefektid. Prokuratuur muudetakse valitsuse alluvusest iseseisvaks institutsiooniks.
3. Eestile piisab 5-6 jõulisest **erakonnast**, kes suudavad tagada reformide reaalse elluviimise. Valimiskünnis Riigikogusse pääsemisel on tarvis tõsta 7%-le. See viib väikesed erakonnad ühinemisele ja teeb valijale valiku selgemaks.
4. Venemaaga on vaja sõlmida uus piirikokkulepe, mis arvestab poole sajandi jooksul toimunud reaalseid muutusi. Kõikide Tartu rahu järgi Eestile kuuluvate territooriumide tagasinõudmine ei tohi kujuneda ületamatuks takistuseks kokkuleppe saavutamisel.
5. **Eesti ühinemine Euroopa mistahes organisatsioonidega** peab lähtuma meie rahvuslikest huvidest ja majanduslikest võimalustest. Euroopa Liiduga suhtlemiseks piisab Eestile esialgu assotsieerumislepingust ning julgeolekugarantiiks ühinemisest NATO koostööprogrammiga "Partnerlus rahu nimel". Tõhustatakse tööd ÜRO-s — Eestile püütakse saavutada ÜRO Julgeolekunõukogu ajutise liikme staatus. Ülepaisutatud "Euroeuforia" ei anna meile täiendavaid tagatiseid rahvuslikuks julgeolekuks.
6. Tuleb **rahvusvahelisi organisatsioone kaasates moodustada** relvastatud üksus üle piiride ulatuva kuritegevuse (narkoäri, prostitutsioon, illegaalne tuumakütuse-, relva- ja alkoholiäri) vastu võtmiseks Eesti territooriumil.

Omandisuhted ja majandus

7. Maareformi kiirendamiseks anda maa inimestele ajutiste piirimärkidega ja kaardi alusel. Selle alusel saavad inimesed kätte maa omandisse andmise akti, mis võimaldab seda maad kasutada laenu tagatisena. **Maa tuleb muuta ostu-müügi objektiks**, lähtudes seejuures Eesti rahvuslikest huvidest.

8. **Talunikud**, kellele anti maa kasutusse enne Eesti taasiseseisvumist 1991.a., saavad selle nüüd tasuta omandiks, kui nad seda ise harivad.
9. RKO-de eest olgu võimalik välja osta ühepereelamu juurde kuuluv maa või **suvilakrunt**, arvestusega, et iga tööaasta eest saab 10-30 m² maad sõltuvalt maa asukohast.
10. Vara tagastamisel ORAS-e alusel rakendatakse **pärandimaksu** analoogselt kehtivate pärimist reguleerivate seadustega.
11. Vabad **ehituskrundid** müüakse ainult avalikul enampakkumisel, erand tehakse haridus- ja kultuuriobjektidele, mille krundid antakse tasuta.
12. Varade reaalsel tagastamisel või kompenseerimisel arvestatakse neil lasuvaid **võlgu**, mis kuuluvad tasumisele.
13. Omandi tagastamisel hüvitab senise kasutaja tehtud kulutused isik, kelle õigused taastuvad.
14. Tagastatud majade edasimüügi korral on õigus **korteri eelisostuks** seal elavatel üürikiertel riigikorteri erastamisega võrdsel tingimustel ja RKO-de eest.
15. Omavalitsused ei tohi müüa tühjade korteri **asustamisõigust** seni, kuni tagastatavatest majadest sundlahkuvatele üürikiertele pole kindlustatud endise korteriga samaväärset elamispinda.
16. **Riigikorteri erastamine** on iga üürikierti vaba tahte avaldus, osa elamispinnast jääb üüritavaks. Riik ja omavalitsus ei tohi sundida elanikke erastama füüsiliselt ja moraalselt amortiseerunud elamuid, mis nõuavad tulevastelt omanikelt märksa suuremaid investeeringuid, kui on teinud riik neid ehitades. Vaja on jätkata korteri riikliku/munitsipaalset ehitamist nüüdisajastatud projektide alusel.
17. Luua **soodustingimused korteri ja eramute kapitaalremondiks**, suvilate ümberehitamiseks ning uute **eramute rajamiseks** väljapoole suurlinnu. Selleks tagada riiklikult laenusüsteem, kust on võimalik saada madala protsendiga pikaajalist (20-30 aastat) laenu eluasemete kordategemiseks ja uute rajamiseks. Kaotada käibemaks ehitus- ja remondimaterjalidelt, mis on vajalikud eluaseme remondiks ja ehitamiseks. Müüa väljaspool linnu asuvad riigimaad soodushindadega eramukruntideks.
18. Vaja on **seadust üürikiertede kohta**, mis reguleerib omanike ja üürikierti suhteid, vastastikuseid õigusi ja kohustusi. Kommunaalteenuseid osutavate monopoolses seisundis olevate ettevõtete teenushinnad võetakse kontrolli alla vastavalt tarbijakaitse seaduse põhimõtetele.
19. Korraldada ümber **maksusüsteem**: vähendada tulumaksu ja muuta see astmeliseks ning diferentseerida käibemaksu. Suurendada töötasu maksuvaba miinimumi.
20. Luua majanduselu edendamiseks reaalselt toimiv **pikalaenusüsteem**, mis peab olema riiklikult tagatud mitte ainult riski, vaid ka laenuressursi osas.
21. **Tootmise alustamiseks ja laiendamiseks** hangitavad tehnoloogilised masinad ja seadmed peavad olema käibemaksuvabad.
22. Laiendada **aktsiisiga** maksustatavate kaupade ringi (juveelitooded, luksusautod, karusnahad, lõhnaõlid jne.).

23. Ettevõtluse edendamiseks antava **välislaenu** peavad ettevõtted saama kommertsbankades ilma täiendava fondiintressita.
24. Luua kommertsbankade vaheline väikese ja keskmise suurusega hoiuste vastastikuse garanteerimise süsteem.
25. Luua riiklik komisjon selguse toomiseks hotelli "Viru" ja ajalehe "Rahva Hääli" erastamise, Iisraeli relvaostu, relvade re-eksporti Aserbaidžaan, rublamüüki jne.
26. **Maksustada tänava- ja turukaubandus** muu ettevõtlusega samadel alustel. Otsekohe käivitada tõhus varimajanduse vastu võitlemise süsteem, et kontrollida Eesti turul realiseeritavate kaupade päritolu, impordi legaalsust, tootjatele ja hulgikaupmeestele kehtestatud maksude tasumist ning tarbija huvidest lähtuvalt ka kauba kvaliteeti.
27. Välja töötada seadus **välislaenu ülempiirist**, mida riik tohib võtta.
28. Vähendada riigibürokraatiat, korraldada konkursse enamiku riigiteenistujate tähtaegseks ametisse nimetamiseks, samal ajal kehtestada **riigiteenistujatele** erasektoriga hästi konkureerivad palgad.
29. Erastamisagentuuri tegevus tuleb avalikustada ja sõlmitud tehingud üle vaadata.
30. Toetada **rahvuslikule kapitalile** rajatud ettevõtete ekspordivõimet läbi ekspordi krediteerimise fondi.
31. Kohustada konkurentsiametit jälgima ja **likvideerima juba eos katsed takistada** imporditavatele kaupadele konkureeriv **kodumaise tootmise loomist**.
32. Anda ettevõtjatele, kes on erastanud väikeprivatiseerimise käigus riigile või munitsipaliteetidele kuuluvaid tootmisruume, eelisõigus selle kinnisvara (hooned, maa) erastamisel.
33. Suunata Eesti majanduse ja eriti tööstuse arengut sellistele struktuurimuutustele, mis arvestavad kohalikku toorainet, teadmisi, turgu ja tööjõudu. Eelkõige tuleb silmas pidada puidu ümbertöötlemist, toiduainete- ja tekstiilitööstust, ehitusmaterjalide tööstust jne., aga ka turismimajanduse ja transiitkaubanduse soodustamist.

Maaelu

34. Soodustada maksupoliitika ja riiklike programmidega 50 000 **uue töökoha loomist** nelja aasta jooksul eelkõige väikeettevõtluses, metsamajanduses, turismis ja põllumajandussaaduste ümbertöötlemisel. Arendada ettevõtlust maarajoonides, et tagada töö põllumajandusest välja tõrjutud inimestele. Luua majandusministeeriumi juurde ettevõtluse konsultatsioonibüroo, mis annab informatsiooni igale maarajooni ettevõtluse alustajale.

35. Iga-aastasest **metsaressursist** kuni 70% müüa firmadele, mis põhinevad Eesti kapitalil. Viia läbi metsatööstus- ja puidutöötlemisfirmade litsentsimine.
36. Eraldi krediteerimisega soodustada suurtootmisele sobivate tootmishoonete kasutuselevõttu eraomanduses.
37. Toetada tootmistegevuse arendamist taludes ja ühistutes, mis on praegu suurimad tööandjad maal. **Külmutada** aastani 2000 nendel praegu lasuvad riiklikud **võlad ja laenud**.
38. Luua **põllumeeste ekspordiorganisatsioon**, mis esindaks tootjate huve läbirääkimistel Euroopa organisatsioonidega. Põllumajandussaadustele tuleb avada idaturg, leppides kaubavahetuses Venemaaga kokku vastastikuse enamsoodustusrežiimi osas.
39. Tagada põllumajandussaaduste iga-aastane stabiilne kokkuost **riigireservi**, teatades tootjatele aasta ette kokkuostu kogused ja hinnad.
40. **Dumpinghindadega toiduainete Eestisse toomisel** maksab importija turuhinna ja dumpinghinna vahe Eesti põllumajanduse arengu fondi. Selle vahendeid kasutatakse maaelu sihtprogrammide finantseerimiseks ja omamaiste põllumajandussaaduste ekspordi toetamiseks.

Omavalitsused ja regionaalpoliitika

41. Korraldada ümber omavalitsuste maksubaas. Üksikisiku tulumaks täielikult ja ettevõtte tulumaks 50% ulatuses jätta kohaliku võimu käsutusse. Maksud peavad laekuma vallale ja linnale ning sealt kantakse need edasi riigile. Pealinna õigused ja kohustused, s.h. ka maksubaas, sätestada eraldi seadusega.
42. Anda tagastamisele mittekuuluv **mets** valdade haldusse.
43. Anda aastatel 1920-1940 omavalitsustele kuulunud munitsipaalmaad tagasi linnadele ja valdadele.
44. Sätestada kord omavalitsuste ja vabariigi valitsuse regulaarseteks läbirääkimisteks riigielu tähtsamates küsimustes.
45. Riigivara müügi otsustamisele kaasata kohustuslikult vastava territooriumi omavalitsuse esindajad.
46. Seadustada riikliku regionaalpoliitika põhisuunad ja tagada need rahaliselt riigieelarve, välisabi ja välislaenudega. Moodustada Eesti eri piirkondade tasakaalustatud arengu tagamiseks regionaalse arengu fond.
47. Eraldada arenguraskustega piirkondadele ettevõtluse, arengu ja koolituse **sooduskrediite**.
48. Jätkata **asundustegevust**. Toetada riiklikult transporti saarte ja mandri vahel ning Lõuna-Eestis.

Kuritegevus

49. Tunnistada organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus prioriteetseks riigikaitselikuks töösuunaks. Eraldada sellele ressursse eelisjärjekorras. Moodustada Siseministeeriumi süsteemis salakaubandusega võitlev eriuksus.
50. Välja töötada reaalsel elu ja muutunud olukorda arvestav **politseiseadus**. 1991.a. seadus on ammendunud.
51. Kogu 1995.a. kevadine kutsealuste kontingent suunata Siseministeeriumi käsutusse sisekaitse operatiivrügemendi ja piirivalvejõudude täiendamiseks. Täielikult komplekteerida sisekaitse operatiivrügement. **Taastada Kirde-Eestis Remniku Õppepiirivalvekool**.
52. **Arendada Kodukaitset** kodanike omaalgatusliku organisatsioonina, toetades seda riigieelarvest võrdväärselt Kaitseliiduga.
53. Sundvõõrandada Eesti riigi kasuks tema valdusest ebaseaduslikult välja läinud endise N Liidu sõjaväe varad.
54. Luua ebaseaduslikult riigis viibivate isikute kinnipidamise ja väljasaatmise struktuurid. Asutada interneeritute laagrid. Kuulutada kuriteoks illegaalse immigratsiooni mahitamine ja inimestega smugeldamine.
55. Raskete isikuvastaste kuritegude puhul peab surmanuhtlus saama reaalselt toimivaks karistusmääraks.

Sotsiaalkindlustus, sotsiaalabi ja tervishoid

56. Kehtestada **pensioniseadus**. Selleks, et pensionär tuleks toime ilma täiendavate abirahadeta, peab pension olema vähemalt niisama suur kui pool keskmist palka.
57. **Haigekassas** kindlustatu võib pöörduda mistahes arstiabi saamiseks iga Eesti litsentsitud meditsiini-asutuse või arsti poole. Tuleb lõpetada olukord, kus ainuüksi haigekassa määrab, kes kui palju ja milliseid raviteenuseid piirkonnas saab osta.
58. Avalikustada maakonna **ravikindlustusraha laekumine** ja haigekassa kulutused.
59. Käivitada **haigusi ennetavad riiklikud programmid** vastavalt meie rahva haigestumusele (näiteks porgramm "Terve Laps"). Igas maakonnas luua hooldusravi asutus.
60. Pensioni saamine ei tohi sõltuda sellest, kas pensionär töötab või ei. Pensionäridele luua võimalused teha hooajatöid.
61. Selleks, et töötu abiraha võimaldaks reaalsel äraelamist, **kehtestada riiklik töötukindlustus**. Töötu abiraha olgu sõltuvuses minimaalpalgast ja tarbijahinnaindeksist. Siduda selle väljamaksmine ümberõppe ja hädaabitöödega, stimuleerimaks inimese aktiivsust oma eluprobleemide lahendamisel.

62. **Puuetega inimeste** konkurentsivõime tõstmiseks tööturul luua neile võimalused õppida kõigi tasemete õppeasutustes. Tööandjale, kes võtab tööle puuetega inimesi, tagada seadusega maksusoodustused.

Eesti rahvas ja perekond

63. Suurendada laste **sünnitoetust**, sidudes selle keskmise palgaga: maksta esimese lapse sünni puhul kaks keskmist palka, teise lapse puhul kolm, kolmanda puhul neli jne.
64. Lastega peredele tagada maksusoodustused (**alates 4-nda lapse sünnist vabastada üks vanematest üksikisiku tulumaksust jne.**)
65. Vabastada kuni 3 - aastaste laste tarbed käibemaksust, kuni 12 - aastastele lastele mõeldud kaupadel vähendada käibemaksu 50% võrra.
66. Luua **noore pere** eluaseme sisseseadmiseks **laenufond**, mille protsendid garanteerib riik. Laen kustutatakse võrdeliselt laste arvu kasvuga.
67. Luua eesti peredele soodustused ümberasumiseks Paldiskisse ja Kirde-Eestisse, andes neile seal viieks aastaks tasuta korteri ja makstes kinni kolimiskulud.
68. Sõlmida SRÜ riikidega kokkulepped Eesti territooriumile pärast 1940. aastat ümberasustatud isikute tagasirändeks. Lahendada selles kokkuleppes ka pensionikindlustuse küsimused. Ratifitseerida Venemaaga sõlmitud tagasirändeleping, kui võrd see annab soodsad võimalused Eestist lahkuda neile Vene sõjaväepensionäridele, kes seda soovivad.

Haridus ja kultuur

69. Eestil on oma riiklik haridus-, kultuuri- ja teaduspoliitika, mis on suunatud eestluse edendamisele ja rahvuskultuuri keske koha kindlustamisele ühiskonna väärtussüsteemis.
70. Väärtustada haridust, tõstes normkoormusega (20 tundi nädalas) töötavate kõrgharidusega õpetajate palga alammäära riigi keskmise palga tasemele. Tasustada klassijuhataja tööd vähemalt kolme nädalatunni ulatuses. Algklasside õpetaja palga tingimused viia ühtsetele alustele gümnaasiumiõpetaja palgaga.
71. **Õpetajatele anda riigiteenistuja staatus** ning vastavad riiklikud ja sotsiaalsed garantiid, s.h. täispensioni säilitamine, olenemata koormusest pedagoogilisel tööl.
72. Luua võrdsed võimalused hariduse omandamiseks. Eestis ei tohi keegi jääda ilma mistahes astme haridusest ainult majanduslikel põhjustel.
73. **Asutada riiklik fond maahariduse toetamiseks** ning väikeste maakoolide kaitseks nende sulgemise vastu rahapuuduse ettekäändel. Rajada maapiirkondades integreeritud koolitüüp: algkool, põhikool, kutsekool, täiskasvanute rahvaharidus jne.

74. Ühendada üldainetes koolilõpueksamid kõrgkoolide sisseastumiseksamitega.
75. Luua riiklikult finantseeritav eesti keele ja kultuuri õpetuse süsteem muulastele.
76. Taastada **haridusministeerium**. Taastada kool kui juriidiline isik.
77. Kõigile kooliõpilastele peab olema tagatud soe toit ja see ei tohi jääda sõltuvusse vanemate rahakotist. Avada maaõpilastele tasuta bussiliinid.
78. Kõrgkoolide lõpetajad vabastada kohustuslikust sõjaväeteenistusest.
79. Kehtestada kord, et rahvuskultuuri, -hariduse, -teaduse ja -spordi sponsoortetused tehakse enne ettevõtte tulumaksu maksmist ja need on seejärel saajale maksuvabad.
80. Toetada Muusikaakadeemia, Kunstimuseumi, Tallinna Linnateatri, Eesti Rahva Muuseumi ja muude Eesti rahvuskultuurile eriti tähtsate objektide eelisfinantseerimist.

* * *

Keskerakond on sellega esitanud oma maksimumkava. On mõistetav, et nii valitsuskoalitsiooni moodustamine kui ka elu ise teevad oma korrektiive. Ometi, kui ei taotleta täiust, pole võimalik saavutada pooltki. **Keskerakond** tahab, et valijad teaksid, mis on see siht, mille poole me püüdleme ja mille teostamiseks oleme valmis kandma vastutust.

RIIK KORDA!

7. jaanuaril 1995.a. Eesti Keskerakonna valimiskonverentsil vastuvõetud pöördumine valijate poole:

AUSTATUD VALIJAD!

Riigikogu VIII koosseisu valimised on tähtis poliitiline sündmus Eesti Vabariigi elus. Teie määrata on meie riigi peamise seadusandliku kogu poliitiline ja isikuline koosseis. Riigikogu paneb ametisse valitsuse. Viimane viib ellu Eesti sotsiaalse ja majandusliku arengu kavasid ning aitab korraldada iga üksiku riigikodaniku toimetulekut. Teie valikul on seekord veelgi suurem kaal, sest see Riigikogu koosseis valib 1996.a. aastal Eesti Vabariigile järgmise presidendi.

KESKERAKOND läheb nendele valimistele Eesti suurima ja paremini organiseerituma erakonnana. Meie ridades on kõikide elualade ning vanusegruppide esindajaid. Meil on kogenud ja mainekaid poliitikuid ja alles esimesi oskusi hankivaid noori. Erakonnal on tugev ajupotentsiaal ja selge nägemus Eesti riigi arendamiseks.

KESKERAKOND peab väga tähtsaks eesti riigi ja tema elaniku turvalisuse tagamist. Oleme seda meelt, et luues heaoluriiki ei saa seda teha kellegi arvelt. Kõigil peavad olema võrdsed võimalused oma oskuste rakendamiseks. Meil on kavas viia ellu sellist sotsiaalpoliitikat, mis tagab normaalse toimetuleku nii töötamise lõpetanud eakatele inimestele kui ka oma aktiivset eluteed alustavatele noortele peredele.

KESKERAKOND teab, et riigi majandusliku võimekuse ning inimestele heaolu tagamine on rahva enda kätes. Arukas parlament ja valitsus on vaid vahendiks eesmärkide saavutamise korraldamisel.

KESKERAKOND on lähtunud oma poliitiliste tõekspidamiste kujundamisel liberaalsest ja kaalutlevast ellusuhtumisest. Meie ideaalid on eestlaste tasakaalukuse, sõbralikkuse, majandusliku kokkuhoiu ja harituse poole pürgimise ideaalid.

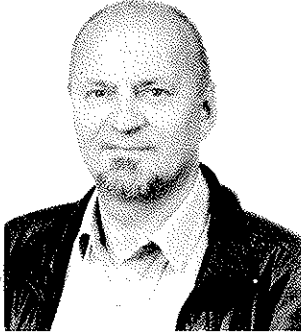
AUSTATUD VALIJAD! On alanud tsentristlike poliitikute ja arukalt tegutsevate inimeste aeg. Tasakaaluka mõtteviisi planeedid Saturn ja Merkuur liiguvad parlamendi ja valitsuse majja! See annab Eesti riigile uued võimalused.

KESKERAKOND kutsub teid valima. Teie tahe on meie tahe!

KESKERAKOND

Keskerakonna esinumbrid

Valimisringkond nr. 1
Haabersti, Põhja-Tallinna,
Kristiine

Arvo Haug
Riigikogu liige

Valimisringkond nr. 2
Tallinna Kesklinna,
Lasnamäe, Pirita

Siiri Oviir
Riigikogu sotsiaal-
komisjoni esinaine

Valimisringkond nr. 3
Tallinna Mustamäe,
Nõmme

Liina Tõnisson
Riigikogu majandus-
komisjoni esinaine

Valimisringkond nr. 4
Harju- ja Raplamaa
(v.a. Tallinn)

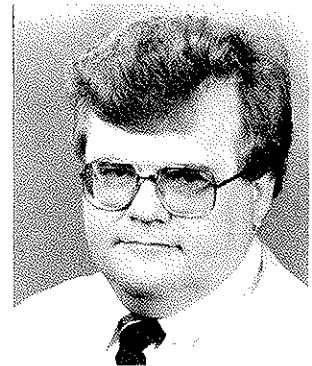
Rein Karemäe
teleajakirjanik

Valimisringkond nr. 5
Hiu-, Lääne- ja Saaremaa

Anti Liiv
arst

Valimisringkond nr. 6
Ida- ja Lääne-Virumaa

Edgar Savisaar
Riigikogu aseesimees

Valimisringkond nr. 7
Järva- ja Viljandimaa

Tiit Made
Riigikogu liige

Valimisringkond nr. 8
Tartu- ja Jõgevamaa
(v.a. Tartu linn)

Väino Uiho
Elva linnapea

Valimisringkond nr. 9
Tartu linn

Andra Veidemann
Riigikogu liige

Valimisringkond nr. 10
Võru-, Valga- ja Põlvamaa

Valve Raudnask
"Eesti Sõnumite" ajakirjanik

Valimisringkond nr. 11
Pärnumaa

Priit Aimla
Riigikogu Oiguskomisjoni
aseesimees